

Osebnostne zadeve

—i Premeščeni so sledeči učitelji in učiteljice: Anton Zumer iz Žužemberka v Predvor, Ivan Čec iz Murske Sobote v Maribor, Ana Smodej - Črtanec iz Skočjana v Rovte, Martina Vodenik iz Ljutomerja v Slivnico, Stefanija Fister-Singule iz St. Vida v Cajnarje,

Justina Jakelj iz Zavrča v Smartno na Pohorju, Antoniza Knap od Sv. Jurija ob j. ž. v Štore pri Celju, I. Dvorsak-Ferenčak iz Slivnice v Ljutomer, Jožica Potisk iz Smartna na Pohorju v Zavrč in Marija Jager iz Štor v St. Jurij ob j. žel.

Cisti

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Slovenski tečaj v Buenos Airesu. Izseljeniško društvo »Tabor« je ustanovilo tečaj slovenskega jezika za izseljeniško dečo. Slovenskih otrok je v Buenos Airesu na stotine in stotine, tečaje pa je redno obiskovalo samo 33 učencev in učenek. Slovenski tečajji imajo namreč hude nasprotne med slovenskimi izseljenci samimi. Njihovo orožje je: da se otroci v tečajih zastupljajo s politiko, da je »Tabor«, ki tečaje vzdržuje fašistično društvo, da se šolski otroci vzgajajo v fašističnem duhu, da misel o šoli sicer ne bi bila napačna, vendar pa da so knjige, ki jih rabijo v slovenskih tečajih slabe in neprimerne! (Prav takšne, kot jih imajo na vseh šolah v Sloveniji)

Isti ljudje so ob uprizoritvi Ribičičevega »Kraljstva palčkov« (igro je uprizorilo decembra l. l. z lepim uspehom društvo »Tabor«) vpili, da bi moralo biti pridelatelj sram, ker da vzgajajo otroke v ... militarističnem duhu. Strašno nevarno politično in militaristično pošast so videli namreč v — kralju palčkov. (»Novi list« - Buenos Aires, 22. in 29. II. 1936.)

—i V Stari cerkvi je dovoljenih 6 razredov, so pa samo 4 učne moči, od katerih je ena bolna. Učiteljstvo mora poučevati po 2 razreda in otroci imajo le vsak drugi dan šolo. Trije razredi so slovenski, 3 nemški. »Deutsche Zeitung« od 5. aprila dodaja, da je slovenskih otrok 94, nemških pa 159. — Po listu »Gottscheer Zeitung« od 1. aprila izvem, da so dobili Nemci, ki so imeli doslej le 2 razreda, še 3 razred.

—i Banovinski fond za zdravstveno zaščito učencev za dravsko banovino izkazuje za tek. šol. leto 398.320 Din. dohodkov. V fond prispevajo po zakonito predpisanih tak-sah učenci srednjih šol in tem sorodnih zavodov. »Zdravje« št. 9-10.

—i Podravje v luči nemške iredente je obširen članek v 5. števi. »Misli in dela«, ki govori o delovanju nemških šolskih družb in agitaciji in delu Nemcev onstran mej za okrepitev nemštva pri nas. Članek izven v tale sklep: Nemška iredenta je za naše Podravje važna in proti njej moramo zlasti v vsej jugoslovanski državi dokončno uveljaviti naziranje, da smo Slovenci poborniki čim tesnejšega sodelovanja med Nemčijo in Jugoslavijo, da pa pri tem terjamo likvidacijo vsake možnosti, ki bi v okviru ali pa izven okvira Jugoslavije vodila v germanizacijo slovenskega ljudstva.

—i V Avstriji je Mladinsko skrbstvo pregledalo pri 35.000 stanovanih otroške postelje 67.000 otrok in spoznalo, da je imelo od teh samo 36.000 svoje postelje, vsi ostali so spalji v družini. (»Deutsche Zeitung« od 29. III.)

—i O Učiteljskem pevskem zboru piše »Slovenski učitelj« št. 3-4: UPZ je matica mladinskih pevskih zborov. Zaradi redukcije plač mnogi sotovarši nepevci odpovedujejo mesečno podpornino po 1 Din. UPZ ni pel doslej samo doma, ampak tudi v tujini in ga je kritika kategorizirala za umetniški korpus sijajne kvalitete. Pričujemo se, da bodo prepočitvalni pevci in artistični vodja Milan pertot dokazali sotovaršem o nujnosti UPZ, ki je bil doslej in naj bo odslej podoba vse umetniške tvornosti vsega slovenskega učiteljstva. Spriči enega samega dinarja naj ne utihne UPZ ravno pred svojo umetniško kulminacijo.

—i Socialistična stranka, ki se snuje v naši državi, zasleduje v svojem programu naslednja hotenja: ukinitev šolnine, brezplačno splošno profesionalno šolanje in učila, hrano in obleko vsem onim otrokom, katerih skrbniki nimajo življenjskega minimuma za vzdrževanje rodbine; uvedba delovne šole in izobrazba v narodnem gospodarstvu. Brezplačno zdravljenje in zdravila ter ščitenje narodnega zdravja, sistematično posredovanje kulturnih zvez med mestom in vasjo. (»Delavska politika« od 8. IV.)

—i Med Puclem in »Slovencem« se je zaradi nekega umlega učitelja vnela debata, ki je še pod nivojem predvojnih »političnih« bojev na Kranjskem, ko so vlačili na dan najintimnejše družinske in ljubavne razmere — piše »Delavska politika« od 8. IV.

—i Iz Kranja in Strazice je prišlo na uredništvo »Delavske politike« baje več pri-tožb glede šole. (»Del. politika« od 8. IV.)

—i Novo šolsko poslopje za osnovno šolo bodo zidali v Zalcu. V starem poslopju bo meščanska šola. (»Jutro« od 8. IV.)

—i S seje mestnega sveta v Ljubljani: Šolski upravitelj bodo osebno odgovorili za prekoračenje proračuna pri šolskih potrebščinah. (»Glas narod« od 8. IV.)

—i Na kongresu internacionalne svobodomiselnosti v Pragi, ki so se ga udeležili delegati vseh večjih držav, so predavali univ. doc. dr. Klina o logični morali, strokovna učitelja Korejs in Strivay o šolski reformi in šolskih zakonih. Čurda Lipovsky pa o šoli in veri v CSR. (»Delavska politika« od 15. IV.)

—i Članek iz »Učiteljskega tovariša« 183 odpisanih omenja »Kmetijski list« z dne 15. IV.

—i »Učitelj bodi le pionir narodne prosvete«, ta članek iz »Učiteljskega tovariša« prinaša »Naš glas« od 15. IV. v ponatisku.

—i Reorganizacija ministrstva za telesno vzgojo. Po novi uredbi je dobilo ministrstvo za telesno vzgojo popolno nadzorstvo nad športnimi organizacijami. Ministrstvo bo imelo tudi pravico, da uniči posamezne odločitve športnih organizacij v kolikor ne bi odgovarjale pravilom. (»Slovenski dom« od 15. IV.)

—i Vandalstvo v Kočevju. Šolskemu upravitelju Lojzetu Peterlinu, ki je postal pred nekaj dnevi tudi upravitelj razpuščenega Nemško - švabskega Kulturbunda, so neznanci požgali 14 najlepših dreves v drevesnici. (»Slovenski dom« od 15. IV.)

—i V Stari cerkvi v Kočevju je imenovan nov slovenski katehet Hostnik, nemški župnik pa ga ne pusti v šolo. (»Pohoda«, 10. IV.)

—i V Rusiji so s 1. aprilom zvišali učiteljem plače. V ta namen so dovoljeni krediti v višini nad 1 milijarde. (»Pragerpresse« od 11. IV.)

—i Hrvatska pisateljica in ena najuglednejših hrvatskih socialnih delavk Milka Paganić je umrla v Zagrebu. Bila je upokojena ravnateljica višje dekleške šole. (»Slov. Narod« od 14. IV.)

—i Kmetijske šole na Poljskem, in sicer nekakšne »osnovne šole za kmetijstvo« so začeli ustanavljati po zgledu Danske. Takih šol je na Poljskem že kakih 140. Na njih poučuje 400 učiteljev nad 5000 učencev.

—i Ob priliki otvoritve »Doma nemške vzgoje« bo v mestu Bayreuth kongres nemškega učiteljstva. Ker je priglasihih nad 40 tisoč udeležencev, jih bodo prenočili v šotarih. V enem izmed šotorov bo tudi razstava pod naslovom »Letalstvo in šola«. Svečanosti se bodo vršile od 10. do 13. julija. (»Berliner-Tageblatt« od 9. IV.)

—i Dečji teden za sistematično delo v korist otroka priredi Jugoslovanska unija za zaščito dečev pod častnim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije. V soboto, 2. maja, se v vseh šolah priredi predavanja z naslovom »Vzgojimo si zdrav podmladek!« Predavanja bo poslal šolam Glavni odbor Unije. (»Jutro« od 10. IV.)

—i »Slovenec« obtožuje senatorja Pucelja, da je premestil učiteljico Ivanko Segovo iz Dolenje vasi v samotni Ovečaj, Ivanko Ambrožičovo v Svetli potok, prvo, ker njen oče ni volil za Puceljevo listo, drugo, ker se ni udeležila predavanja ZKD. (»Sl.« od 11. IV.)

—i V Stični je imenovan namesto šolskega upravitelja Vrbiča, ki je razrešen svoje dolžnosti, tov. Lazar. »Slovenski Narod« od 9. IV. se vprašuje, zakaj ni bil imenovan tov. Accetto ali Lenardič, ki sta oba starejša po letih in po činu.

—i O upravitelju Voglarju iz Celja, ki je bil razrešen svojega mesta, prinaša »Nova doba« uvodnik, ki govori o njegovem delu in zaslugah. Na drugem mestu priobčuje članek, ki govori o zaslugah dveh drugih šolskih upraviteljev, ki sta bila prav tako razrešena, in sicer Wunder iz Petrovč in Schmid iz Dobrne.

—i Kočevarski šolarji v Livoldu so požgali slovenske zvezke in knjige. K temu so bili nahujskani. (»Slovenski dom« od 11. IV.)

—i O nedostatkih uredb o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah piše ing. Kregar v »Obrtnem vestniku« od 17. III.

—i Zaradi kraljevega spomenika, za katerega so prispevali tudi vsi učitelji in vse šole, se je razvnel spor. Nekateri so za to, da bi se nabrali milijon uporabil za bolnico (»Slovenec«), umetniki in drugi del časopisa (»Jutro«, »Slov. Narod«) so za to, da bi se v resnici postavil pokojnemu kralju lep spomenik, češ, da bi milijon pri veliki bolnici zadostoval komaj za pljuvalnike.

—i Jesenice so najdražje mesto, zato je nujno potrebno, da se mesto prevede v I. draginjski razred. (»Slovenec« od 16. IV.)

—i »Službeni list« od 15. IV. prinaša, ki »Službenih novin« premestitve učiteljev, ki smo jih brali že v dnevnem časopisu.

—i Za unifikacijo učbenikov se zavzema »Glasnik železničara i brodar« od 1. III., protest slovenskih založnikov in knjigarnarjev imenuje »sacro egoismo« in apelira zato tudi v imenu 80.000 železničarskih otrok naj se spomenika Slovencev odkloni in naj se učbeniki izdajajo le v državni založbi šolskih knjig, in sicer tako za osnovne, kakor tudi za srednje šole.

—i 400 slovenskih šolobveznih otrok živi v Beogradu. Vsekakor bi bila zanje primerna slovenska šola. (»Duhovno življenje«, 103.)

—i Mnogo lepih besed ob premestitvi šolskega upravitelja Intiharja s Krke v Trzin prinaša »Sadjar in vrtnar« v svoji 4. števi.

—i Nekrolog Antonu Hrenu in njegovo sliko prinaša »Kronika slovenskih mest« št. 1. Ista številka revije omenja tudi smrt upokojenega šolskega upravitelja Ignaca Supana.

—i O učbenikih in enakopravnosti Slovencev priobčuje »Slovenija« od 10. IV. oster članek, med drugim piše: V vsaki napredni državi, in če bi bila kulturno in narodno še tako homogena, bi vsak poskus, urediti šolstvo po enotnem kopitu, ogorčeno odklonili kot kulturni in pedagoški primitizem.

—i Po ljubljanskih gimnazijah so bili razširjeni letaki, ki imajo namen širiti nezadovoljstvo in pripravljati ozračje za fašistično avanturo proti sedanji vladi. (»Slovenec« od 15. IV.)

—i Velikonočnega zborovanja Slomškove družbe v Ljubljani se je udeležilo okoli 400 učiteljev in učiteljic iz vse Slovenije. Predsedoval je ban. šolski nadzornik gosp. Strukelj. Predavala je tov. Lebarjeva o »Apostolatu katoliškega učitelja kot človeka«. Govorila je proti mlačnosti katoliškega učiteljstva. Učitelj in učiteljica se morata opredeliti: ali — ali. Referent za osnovno šolstvo v ministrstvu tov. Erjavec je govoril o personalni politiki vlade, ki da ne mara novih krivic in je za popravilo starih. Govoril je predvsem o napredovanju, premestitvah in nastavitvah. Prošenj za nastavitve da je še okoli 500. Kot zadnji je govoril g. škof Rožman o ameriškem šolstvu. (»Slovenec« od 15. IV.)

—i Nemška politična »duhovnost«. Po »Tagespost« in »Berliner-Tageblatt« živi na Spodnjem Štajerskem 33.000 Nemcev, 150.000 Slovencev in 350.000 »Vindišarjev«.

—i Glede izletnikov, ki se na deželi grdo obnašajo pravi »Domoljub« od 16. IV.: Dobro bi bilo, da bi tu mestne šole, ki dele učenost in kulturo z večjimi žlicami kot podeželske šole, storile svojo dolžnost v polni meri. Naj neha beseda »kmet« psovka za mestne otroke. To »psovko« kaj radi uporabljajo nekateri mestni vzgojitelji...!

—i Iz »Učiteljskega tovariša« je prinesel »Domoljub« od 16. IV. ponatis mesta iz uvodnika, ki govori o prepadu med šolo in življenjem ter dostavlja pokroviteljsko: Veseli nas, če so se gospodje učitelji prepričali, da je dobra vzgoja nemogoča brez prijateljskega sodelovanja Cerkve in staršev.

—i 50 čeških profesorjev in učiteljev proučuje v Rusiji sovjetsko šolstvo. (Razni listi.)

—i »Domoljub« o državnih šolah v Rusiji in Franciji. Po Kosarevu pravi, da je značilen pojav v sovjetskem šolstvu banditstvo in vsakovrstna pokvarjenost. Na državnih šolah v Franciji — pa pravi »D.« — da so učitelji povečini socialisti in komunisti. V nadaljnjem prinaša izjavo francoskega generala, ki da je vzkliknil: Doklej bomo še trpeli, da nam bodo ti učitelji rovarili zoper državo! O učencih iz državnih šol pa je rekel, da so popolni nevedneži, tako da mora človek včasih dvomiti, ali so s sploh obiskovali kakšno šolo. (Po »Domoljub« od 16. IV.)

—i Konec samostanskih šol v Nemčiji. Prosvetni minister je dal zapreti prve razrede, nadaljnje pa bodo likvidirali postopoma. (»Jutro« od 16. IV.)

—i Zanimiv članek »Iz življenja pri nas in drugod« prinaša v svoji 3-4. številki »Grudaa«. Tu se zavzema za temeljito in sistematično proučevanje naše vasi. Prinaša tudi zanimiv primer, kako so tako delo izvršili v Italiji.

—i Permanentni odbor za evharistične kongrese v Jugoslaviji ugotavlja da mnogi učbeniki širijo napačne poglede na cerkev in izpodkopujejo razodete resnice, zato zahteva od pristojnih faktorjev, da se taki učbeniki takoj odstranijo iz šole. (»Časa«, 1-2.)

—i O pokojni učiteljici Mariji Mlekuzevi prinaša »Sokolski glasnik« od 17. IV. daljši nekrolog.

—i Razstavo balilskih risb so otvorili v Trstu. Razstavljenih je 40.000 risb, ki jih je napravilo 6000 otrok. Risbe predstavljajo samo patriotske sijeje iz svetovne vojne, iz fašistične revolucije in abesinske ekspedicije. (»Ponedeljski Slovenec« 20. IV.)

—i »Trboveljski slavki« v Pragi so odlično zastopali našo pevsko mladino in prav po zaslugi teh smo si priborili Slovenci v glashnem svetu med narodi častno mesto. (»Slovenski dom« 20. IV.)

—i O poročanju lista »Gottscheer Zeitung« glede številčnega razmerja med slovenskimi in nemškimi učenci na šoli v Livoldu poroča »Slovenec« od 19. IV. in zavrača trditve nemškega lista.

—i Banov obisk v Brežicah. G. ban je priporočil upraviteljem šol, da se naj učiteljstvo izogiba političnemu eksponiranju, ki mu samo škoduje in ga narodu odtuja. Ravnatelj meščanske šole je pripomnil, da se na njegovi šoli ni nikdar politiziralo, upravitelj narodne šole pa, da so politizirali vedno, če je prišel zadnji ukaz od zgoraj! (»Jutro« od 19. aprila.)

—i Tečaja za voditelje kmetijskih nadaljevalnih šol v Mariboru se je udeležilo 31 učiteljev. (»Slovenec« od 21. aprila.)

—i O osebnosti in delu razrešenega šol. upravitelja Jakliča iz Kočevja objavlja »Jutro« od 19. aprila krajši članek. Ista številka lista piše obširno tudi o delovanju šol. upravitelja Frana Mercine iz Grahovega, ki je bil prav tako te dni razrešen upraviteljskih poslov.

—i Dr. Novačan odgovarja na ofenzivo »Berliner Tageblatt« in »Tagespost« glede postopanja z manjšinami v Jugoslaviji. O nemškem manjšinskem šolstvu pravi, da je edinstven primer pravičnosti na svetu. (»Jutro« od 19. aprila.)

—i O komunizmu na naših univerzah v zvezi s štrajki prinaša »Delavska fronta« od 18. aprila uvodnik s temle sklepom: »... komur ni za študiranje, ampak samo za politiziranje in štrajkanje, naj se ga prežene z univerze!«

—i Nekrolog pok. šol. upr. Jeretin: je izšel v »Jutro« od 17. aprila.

—i Prosvetni minister toži knjigarnarja Kohna zaradi kršitve avtorskega prava. Knjigarnar je izdal namreč delo Vuka Karadžića, ta dela pa ima pravico izdajati izključno le država. Minister zahteva, da se uničijo vsi tiskani izvodi knjige in odškodnino v znesku 100.900 Din. (»Slovenec« od 21. aprila.)

—i Krizev pot slovenskega učitelja. Pod tem naslovom poroča »Slov. Narod« od 18. aprila o premestitvi šol. upr. iz St. Vida na Jezico in govori o šikanah, ki jih je moral omenjeni prestopi zadnje čase v St. Vidu.

»Slovenec« od 19. aprila pa se norčuje iz naslova članka, češ da ta premestitev na Jezico ni tako tragična zadeva.

—i O socialističnih učiteljih in vzgoji v Mehiki piše »Slovenski gospodar« od 15. aprila med drugim: »... Od učiteljev in profesorjev nahujskana mladina je napadla ljudi, ki so prišli iz cerkve. Nastal je vrvež in tepež in uspeh: 16 ubitih in 25 ranjenih. Najbolje bi bilo, da bi se socialistične učitelje odstavilo, da bi ne kvarili mladine in razburjali staršev.«

—i Razmere na beograjski univerzi. Neki dijaški list piše, da se je vsa beograjska univerza izpremenila v eno samo veliko žlahto, kjer so vsi člani med seboj povezani z rodbinskimi vezmi. Očetje dajejo stolice sinovom, zetom s hčerko, kakor doto, bližnjim sorodnikom. Bratje se vzajemno postavljajo za profesorje. List prinaša poimensko 28 primerov sorodstva med profesorji te univerze. (Po »Slovenec« od 18. aprila.)

—i Pedagoški teden v Mariboru se vrši od 20. do 25. aprila v dvorani ljudske univerze. Začetek predavanj ob 20. Vstopnine ni.

—i O velikih zaslugah razrešenega upravitelja Voglerja iz Celja poroča »Jutro« od 17. aprila, ki prinaša tudi njegovo sliko. V drugi notici omenja tudi razrešena zasluzna upravitelja Rudolfa Wundlerja iz Petrovč in Belana Schmidta iz Dobrne pri Celju.

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje: F. A. iz L. 1. Kakšen je ves postopek za razrednika in starše, ako hoče učenec iz nar. šole v srednjo šolo? (Prošnja, kolek, priloge, prijava k izpitu in slično). Kakšen, ako hoče na mešč. šolo v drugi šol. okoliš? 2. Kdaj se začne izplačevati drag. doklada za novorojenega otroka? Imam otroka, starega 3 mesece, sem pravilno prijavil, a se mi ni nakazalo še nič!

Odgovor: ad 1. Ako hoče učenec narodne šole v srednjo šolo, mora vložiti do dne 23. odnosno 25. junija prošnjo na upravo dotične srednje šole za pripust k sprejemnemu izpitu, ki se vrši zadnje dni v juniju, kar je vselej javljeno v dnevnikih. — Prošnji kolkovani s 5 Din priključi šol. izpričevalo in krstni list. — Tako predpisuje pravilnik min. prosvete SN br. 25065/31.

Ako hoče učenec mešč. šole na mešč. šolo v drugem okolišu, javi to upravitelju dotične šole, ki potem uradno ugotovi, ali je prostor na drugi šoli. Po tej ugotovitvi obvesti učenca. Prešolanje se more torej izvršiti le sporazumno z upraviteljski dotičnih mešč. šol.

Kako naj postopa upravitelj nar. šole ob prestopu učenca na srednjo šolo — izide v kratkem razpis kralj. ban. uprave.

Ad 2. Za dne 18. febr. 1936 rojenega — na dan vprašanja 47 dni starega — otroka je dospela prijava dne 28. febr. t. l. na prosv. upravo in se iz tehničnih razlogov ni mogla nakazati rodbinska doklada že s prejemki za april t. l. Ker Vam pripada doklada za otroka od 1. marca 1936, pošljite za izplačilo te za mesec mare (prorač. leto 1935/36) posebne plač. sezname odd. VII.

Naša gospodarska organizacija

—g Članom Učit. samopomoči. Po sklepu zadržnega načelstva Vas obveščamo, da so umrli v januarju, februarju in marcu l. 1936. sledeči zadržniki: Sadar Vendelin Ljubljana, Šabati Antonija Zg. Poljskava, Hren Anton Studenci, Smolnikar Ivan Šoštanj, Merljak Franc Ljubljana, Kožuh Alojzija Maribor, Klanjšček Mirko Vučja vas, Stiasny Ljudevit Ljubljana in Skubin Anton Šoštanj. Označba: 369. do 377. smrtni primer.

Zadružna uprava.

—g Obvestilo. Učit. samopomoč v Ljubljani hrani v svojem arhivu dosti prošenj (okrog 200) za sprejem v zadruzo. Ti priglasenci so se prijavili ali sami ali po naših zaupnikih in posredovalcih po srežih. Če so ti priglasenci sporočili naši upravi vse potrebne rojstne in druge podatke ter poslali podpisano pristopnico, so bili ob zadržnega načelstva že sprejeti. Treba je samo, da nam nakazejo s poslano položnico sprejemne pristopnice, na kar dobe od zadružne uprave članske zadružne knjižice. Po prejemu teh knjižic postanejo zadržniki US. Kdor ima tiskovino »pristopnica« nepodpisano doma, naj jo izpolni, podpiše in pošlje naši upravi v Ljubljano. Če se je kdo premislil in zdaj ne želi vstopiti v US, naj nam to sporoči z dopisnico. Naša uprava bo v tem letu vse te prošnje pregledala, preizkusila, znabiti priglasence še opozorila na to, kaj imajo storiti, na to pa vse te vloge izločila. S čakanjem je že mnogo, kateri priglasenec zamudi pravi čas za sprejem v zadruzo, kar se pa pozneje ni dalo popraviti. — US je imela v začetku meseca aprila 1936 — 2595 zadržnikov. Posmrtnina znaša čez 12.900 Din. Zadruka ima svoj podporni sklad, iz katerega je v 18 mesecih nakazala članom -zadružnikom denarnih podpor (brezobrestnega posojila) v znesku 355.927 25 Din. — Izplačane posmrtnine izkazujejo Din 3.307.230,50.